

19. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat v. 1963 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana rak.mest. Onni Vanhala, varapuheenjohtajana taloustireht. Jalmari Hopeavuori sekä jäsenenä ent. palokorpr. Pauli Kaja, kiinteistöneuvos Olavi Karasuo, toimits. John Lannervo, maanvilj. Lars Lindberg, rak.tark. Aulis Salo, sorv. Lauri Santanen, rak.mest. Leo Vilkmán sekä ins. Vidar Westerholm. Kaupunginhallituksen edustajana oli apul.kaup.joht. Veikko Järvinen. Sihteerinä toimi valtiot.maist. Nils Härkäpää 31.10. saakka ja 1.11. alkaen hovioik. ausk. Rainer Alho.

Lautakunnan kokoukset ym. Palolautakunta kokoontui vuoden aikana 25 kertaa. Kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 315. Saapuneita kirjeitä oli 383 ja lähetettyjä 115.

Palolaitoksen diaariin merkittiin 657 saapunutta ja 1 036 lähtenyttä kirjettä.

Päätökset. Lautakunnan kertomusvuonna lopullisesti päättämät asiat olivat: hankintavaltuuksien vahvistaminen kertomusvuodeksi (8.1. 9 §); laskujen, avustusten ym. maksaminen Helsingin kaupungin palokunnan rahaston varoista (8.1.11.§, 22.1. 23 §, 5.2. 32 §, 23.4. 101—103 §, 21.5. 126 §, 29.10. 246 §, 5.11. 261 §); kaluston, tarvikkeiden ja korjaustöiden tilaaminen (8.1. 15 §, 2.4. 80—83 §, 21.5. 127 §, 28.5. 144 §, 25.6. 168 §, 24.9. 225 §, 3.12. 293 §, 23.12. 313, 314 §); Asunto Oy Visan, Fabianinkatu 5, kaasulla toimivien vedenlämmittimien sulkemista koskeva asia sekä ohjeiden antaminen palonehkäisyosaston viranhaltijoille ja piirinuohoojille heidän valtuuksistaan palotarkastuksissa (8.1. 17 §); eräiden osamäärärahojen käyttötarkoituksen muuttaminen (22.1. 21 §, 17.12. 309 §); palolautakunnan kokousajat ja pöytäkirjojen pitäminen yleisesti nähtävinä (22.1. 28 §); kertomusvuoden kalustonhankin-

tamäärärahojen jako ym. (5.2. 38 §, 26.2. 57 §); kaupungin palokunnan rahaston ja Gösta Waseniuksen rahaston pääomien kartuttaminen (19.2. 43, 44 §); vapaaehtoisille palokunnille jaettavat avustukset (2.4. 84 §, 17.12. 303 §); Karjalaisten VPK:n anomus Pasilan ent. paloasemarakennuksen luovuttamisesta mainitun VPK:n palokuntaloksi (2.4. 85 §); laskujen ja maksumääräysten hyväksyminen, arvopostin kuittaaminen ym. (23.4. 96, 97 §, 3.9. 196 §, 10.9. 209 §); Suomenlinnan palontorjunnan järjestely (28.5. 143 §); päivä- ja ammattilehtien tilaaminen (24.9. 224 §); kaupungin hälytyssuunnitelma ja sammutusapusuunnitelma (24.9. 224 §); asuntojen luovuttaminen palolaitoksen viranhaltijoille virkasuhteeseen sidotuiksi vuokra-asunnoiksi (29.10. 250 §, 19.11. 279 §); sammutussopimuksen tekeminen Tammisaloon VPK:n kanssa (5.11. 262 §); Degerö FBK:n anomus avustuksen myöntämisestä auton kunnostamista varten (19.11. 275 §); VIII nuohouspiirin väliaikaisen hoidon järjestäminen (19.11. 277 §); eräiden viranhaltijain oikeuttaminen asumaan kaupungin alueen ulkopuolella v. 1964 (3.12. 294 §); yleisen palotarkastuksen suorittaminen (17.12. 304 §).

Esitykset. Palolautakunta teki esityksiä kaupungin muille elimille asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: lisämäärärahoja, tilien ylitysoikeutta, määrärahojen siirtämistä ym. koskevat esitykset (8.1. 12—14 §, 22.1. 22 §, 2.4. 78 §, 24.9. 219 §, 3.12. 289—291, 295 §, 3.12. 289 §, 23.12. 315 §); eräiden avustusten myöntäminen (22.1. 24 §, 26.2. 58 §, 2.4. 86 §, 25.6. 166 §); Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansio-merkin myöntäminen (5.2. 33, 34 §); tonttien varaaminen Malmin ja Herttoniemen paloasemia sekä Laajasalon palovartioasemaa varten (5.2. 35 §); I ja II luokan polttonesteiden kuljettamisen rajoittaminen Helsingin pääliikenneväylillä (5.2. 36 §); v:n 1964 talousarvion pääomamenoihin merkittävät uudisrakennus- ja perusparannus työt (19.2. 46 §); edustajien lähettäminen seuraamaan Malmössä 6.—11.5. pidettäviä öljysäiliön sammutuskokeita (2.4. 90 §); talon Korkeavuorenkatu 39 katolta pudonneen lumen ja jään vahingoittaman auton korjauskulujen suorittaminen kaupungin varoista (23.4. 105 §); lisäävustuksen myöntäminen palolaitoksen henkilökunnalle vuokratun Pitkäsaaren ja Varissaaren vuokrien maksamista varten (7.5. 116 §); eräiden palolaitoksen viranhaltijain oikeuttaminen käyttämään omaa moottoriajoneuvoaan virka-ajoihin ym. (28.5. 139, 140 §, 8.10. 229 §, 29.10. 248 §); v:n 1964 talousarvioehdotus (28.5. 142 §); palolaitoksen ruiskuauton luovuttaminen lainaksi Suomenlinnassa toimivan palontorjuntahenkilökunnan käyttöön (28.5. 143 §); palolaitoksen viranhaltijain vapauttaminen suorittamasta heille autojen yhteenajon johdosta maksettavaksi tuomittuja korvauksia (11.6. 152 §, 3.9. 199 §, 17.12. 301 §); palokers. Liljan sekä palomiesten Metherin ja Narvanteen anomukset virkavapauden saamiseksi Valtion palokoulun päällystöluokan suorittamista varten (25.6. 162 §); määrärahan myöntäminen Jehu-maljakilpailujen järjestämistä varten (25.6. 170 §); palolautakunnan sihteerin tehtävien hoitaminen (13.8. 176 §); talouspäällikön ja palotarkastajan viran jättäminen vakinaisesti täyttämättä toistaiseksi (13.8. 178, 179 §); palolaitoksen kolmen viranhaltijan lähettäminen virkamatkalle Kööpenhaminaan osallistumista varten siellä 11.—13.9. pidettävään pohjoismaiseen paloteknikkokokoukseen (13.8. 181 §); eräiden huoneistojen määrääminen palolaitoksen viranhaltijain virka-asunnoksi ja niistä perittävän luontoisetuvastikkeen vahvistaminen (13.8. 184 §, 29.10. 249 §); yötyökorvauksen suorittaminen kaikesta palolaitoksessa yöllä tehtävästä työstä (3.9. 201 §); tp. toimistoapulaisen viran perustaminen talous-

osastoon ja vahtimestari-lämmittäjän viran perustaminen Haagan paloasemaa varten (24.9. 220, 222 §); palolaitoksen Volvo-merkkisen pioneeriauton n:o 36 romuttaminen ym. (8.10. 236 §); valtionavustuksen hakeminen palokaluston hankintakustannuksiin (29.10. 251 §); letkunkuivauskaapin luovuttaminen Nikkilän sairaalalle (29.10. 252 §); käytöstä poistetun paloauton luovuttaminen Tammissalon vapaaehtoiselle palokunnalle (5.11. 262 §); sairaankuljetus- ja avunantotaksojen korottaminen (19.11. 274 §); pääpaloaseman tornin korjaaminen (3.12. 289 §); Haagan paloaseman virvokekioskin vuokraaminen Helsingin palokunnan urheilijat -nimiselle yhdistykselle (7.12. 302 §).

Lausunnot. Palolautakunta antoi kaupungin muille elimille mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: palolaitoksen tp. paloteknikon viran vakinaistaminen (22.1. 25 §); palomestarin viran täyttämistä koskevan palolautakunnan päätöksen johdosta tehty valitus (7.5. 119 §); Esso Oy:n Laajasalon varastoalueelle rakennettavaa bitumin varastointi-, jakelu- ja oksidointilaitosta koskeva rakennuslupa-anomus (7.5. 120 §); Malmin vapaaehtoisen palokunnan lisälaina-anomus (21.5. 128 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1962 kertomus (13.8. 186 §); ravintola Atrian huoneiston verhoussuunnitelma (13.8. 188 §); palojärjestykseen tehtävät muutokset (10.9. 212 §); Håkansvik-nimisen lahden sulkeminen maavallilla (15.10. 239 §); valtion palokoulun oppilaiden sijoittaminen harjoittelijoiksi Helsingin palolaitokseen (19.11. 280 §); Helsingin vapaaehtoisen palokunnan 100-vuotisjuhliensa yhteydessä järjestettävää ruokatarjoilua koskeva anomus (17.12. 305 §). Lisäksi antoi palolautakunta 35 lausuntoa asemakaavan ja tonttijaon vahvistamis- ja muutosehdotuksista sekä 6 lausuntoa rakennuspiirustuksista.

Palolaitos

Henkilökunta. Palopääll. Olli Lylyn ollessa sairauslomalla, hoiti palopäällikön virkaa palomest. Armas Winqvist ja apulaispalopäällikön virkaa palomest. Oiva Karuvaara ajalla 13.6.—27.7.

Apul.palopääll. Harri Virranteen siirryttyä eläkkeelle 1.7. ja palolaitoksen myönnettyä eron palotark. Pertti Halliolle 1.7. lukien sekä talouspääll. Nils Härkäpäälle 1.8. lukien esitti palolautakunta kaupunginhallitukselle, että apulaispalopäällikön, palotarkastajan ja talouspäällikön virat saataisiin jättää toistaiseksi täyttämättä. Palomest. Armas Winqvist määrättiin hoitamaan avoinna olevaa apulaispalopäällikön virkaa, apul.palotark. Gösta Willing palotarkastajan virkaa sekä palomies, hoviok. ausk. Rainer Alho talouspäällikön virkaa.

Em. viransijaisuuksista johtuen määrättiin ruiskumest. Erkki Thurman hoitamaan palomestarin virkaa ja palokers. Nils Rehn hoitamaan ruiskumestarin virkaa.

Avoimna olleeseen apulaispalomestarin virkaan valitsi palolautakunta 16.1. lukien palokers. Yrjö Sainion.

Ruiskumest. Magnus Hyytiäisen siirryttyä eläkkeelle valittiin avoimeksi tulleen ruiskumestarin virkaan 1.6. lukien palokers. Reino Määttänen.

Avoimeksi tullesiin palokersantin virkoihin valittiin 1.6. lukien palokorpr. Tyko Järvinen, 1.7. lukien palokorpraalit Väinö Nisonen ja Urpo Vihanto sekä 1.9. lukien palokorpr. Tauno Lilja.

Eläkkeelle siirtyivät vuoden aikana eläkeiän saavuttaneina tai sairaudesta joh-
tuen apul.palopääll. Harri Virranne, palomest. Allan Harne, ruiskumest. Magnus
Hyytiäinen, palokersantit Harry Rönqvist, Heimo Valve ja Oskari Pokkinen sekä
palokorpraalit Eino Mertenmaa, Gustav Grönholm ja Per-Olof Nurmi.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijäin lukumäärä oli koko vuoden aikana 21.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa yhteensä 79 palomiehen vuosilomasijais-
ta ja muuna aikana 17 palomiehen sairauslomasijaista. Kaksi henkilöä toimi eri aikoi-
na toimistoapulaisen vuosi- ja sairauslomasijaisina.

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus eri osastoihin sekä palo- ja
vartioasemille vuoden lopulla ilmenee seuraavasta taulukosta:

Osasto	Viranhaltijat				Työehto- sopimus- suhteessa olevat työn- tekijät		Yhteensä			
	Pääl- lystö	Ali- pääll- lystö	Mie- histö	Talous- ja huoltohenki- lökunta		Mp.	Np.	Mp.	Np.	Yht.
				Mp.	Np.					
<i>Palopäällikkö</i>	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
<i>Sammutusosasto</i>	3	—	—	—	—	—	—	3	—	3
I palopiiri										
Pääpaloasema	1	11	79	—	—	—	—	91	—	91
II palopiiri										
Haagan paloasema	1	6	44	—	—	1	1	52	1	53
III palopiiri										
Käpylän paloasema	1	5	32	—	—	—	—	38	—	38
Malmin palovartioasema	—	2	10	—	—	—	—	12	—	12
IV palopiiri										
Kallion paloasema	1	9	72	—	—	4	—	86	—	86
Herttoniemen palovartioasema ...	—	2	14	—	—	—	—	16	—	16
Sammutusosasto yhteensä	7	35	251	—	—	5	1	298	1	299
<i>Teknillinen osasto</i>	1	1	—	1	—	17	1	20	1	21
<i>Palonehkäisyosasto</i>	6	—	—	—	—	—	—	6	—	6
<i>Talousoasasto</i>	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Toimisto	—	—	—	—	4	1	1	1	5	6
Varusvarasto	—	—	—	3	—	1	2	4	2	6
Talousoasasto yhteensä	1	—	—	3	4	2	3	6	7	13
Kaikkiaan	16	36	251	4	4	24	5	331	9	340

Terveystila. Kertomusvuonna sattui sammutushenkilökunnan keskuudessa
sammutustyössä 16 loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalveluksessa
loukkaantui 32 henkilöä. Tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset nousivat
502 p:ään ja niistä suoritettavat korvaukset 7 642.44 mk:aan. Kertomusvuonna sattui
lisäksi korjaamon henkilökunnan keskuudessa yksi tapaturma, joka ei kuitenkaan
aiheuttanut työpäivämenetyksiä.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosiloma-
sijaisille sairausloma 155 kertaa, sairauspäivien lukumäärän ollessa yhteensä 2 653.
Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vastaavat luvut olivat 10 ja 333.

Henkilökunnan eri ryhmien sairauspäivien keskimääräinen luku sairaustapausta
ja henkilöä kohti oli seuraava: päällystö 52.60 ja 16.43, alipäällystö 21.41 ja 7.14,
miehistö 15.69 ja 7.93, talous- ja huoltohenkilökunta 9.66 ja 4.14 sekä työsopimus-
suhteessa olevat työntekijät 33.30 ja 13.32.

K o u l u t u s. Sammutushenkilökunnan koulutus tapahtui laadittujen koulutusohjelmien mukaan. Päivittäin pidettiin jokaisella paloasemalla ja palovartioasemalla kalustoharjoituksia. Paloasemilla pidettiin myös oppitunteja, ulkopuolisten asiantuntijain luentoja sekä opetuselokuvaesityksiä. Tämän lisäksi koulutettiin henkilökuntaa erilaisilla kursseilla. Uusille palomiehen vuosilomasijaisille pidettiin keväällä kahden viikon peruskurssi.

Valtion palokoulun palopäällystöluokalle 2.9.—21.12.1963 ja 13.1.—28.3.1964 oli komennettu kolme palolaitoksen viranhaltijaa ja samoina aikoina opiskeli omalla kustannuksellaan palopäällystöluokalla kaksi viranhaltijaa. Kaupungin koulustoimikunnan järjestämän johtamistaidollisen kurssin I jakson suoritti 6 viranhaltijaa ja II jakson kaksi viranhaltijaa, toimistoteknillisen kurssin yksi viranhaltija ja talonmies-keskuslämmittäjän sekä öljylämmityskurssin yksi viranhaltija. Helsingin väestönsuojeluyhdistyksen järjestämällä kursseilla toimivat opettajina palolaitoksen palomestarit ja ruiskumestarit.

Palopääll. Olli Lyly, paloins. Åke Grönmark ja palomest. Erkki Saksa suorittivat opintomatkan Ruotsiin seuraamaan Malmössä pidettyjä öljysäiliön sammutuskokeita. Kööpenhaminassa pidettyyn pohjoismaiden paloteknikkokokoukseen osallistuvat palopääll. Olli Lyly, apul.palotark. Gösta Willing ja palotekn. Uolevi Särkijärvi. Lisäksi suoritti palopääll. Olli Lyly virkamatkan Frankfurtiin, Düsseldorfiin, Tukholmaan ym. tutustuen ko. kaupunkien palosuojeluun ja organisaatioon.

Kaupungin myöntämän opintomatka-apurahan turvin suoritti palomest. Oiva Karuvaara opintomatkan pohjoismaihin tutustuen näiden maiden palokuntien palosuojeluun. Palolaitoksen stipendiraaston myöntämän opintomatka-apurahan turvin suorittivat palokersantit Tyko Järvinen ja Nils Rehn opintomatkan pohjoismaihin tutustuen näiden maiden palokuntien koulutukseen, palosuojeluun, sammutustaktikkaan ja -tekniikkaan. Palomiesten pohjoismaisille opintopäiville Kööpenhaminassa osallistui palolaitoksen alipäällystää ja miehistöä.

Palolaitoksessa oli Valtion palokoulun palopäällystöluokan harjoittelijoita viisi, kun taas palolaitoksen viisi viranhaltijaa harjoitteli vastaavasti eri kaupunkien palokunnissa.

Palopäällikkö myönsi palkatonta virkavapautta joko opiskelua varten tai muusta syystä kahdelle viranhaltijalle.

Kiinteistöt ja kalusto. **K i i n t e i s t ö t.** Suuria rakennustöitä ei palolaitoksessa suoritettu kertomusvuonna. Perusparannus- ja korjaustöistä mainittakoon pääpaloasemalla sijainneen palopäällikön virka-asunnon muuttaminen toimistotiloiksi ja pääpaloaseman pihan portin leventäminen. Kallion paloasemalla uusittiin pihamaavalaisuus ja etupihan autotallin edusta asfaltoitiin. Malmin palovartioasemalla sijainneet vuokra-asunnot muutettiin majoitustiloiksi. Edellä mainitun lisäksi suoritettiin palolaitoksen kaikissa rakennuksissa vuosikorjauksia.

K a l u s t o. V. 1962 Nummela Oy:ltä tilattu Ford-alustalle rakennettu 37 m:n konetikasauto sekä samalta liikkeeltä v. 1962 tilattu muutostyö Åsbrink-merkkiseen konetikasautoon saatiin suoritettua ja autot otettiin käyttöön.

Näiden lisäksi palolaitos sai vielä neljä Jehu P-merkkistä moottoriruiskua, viisi-toista paineilmalaitetta ja 35 savunaamarin kasvo-osaa.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen lukumäärä ja jakaantuminen eri palo- ja palovartioasemille vuoden lopussa selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	Moottoriajoneuvoja											Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja	
	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesikäili- ja vahtiautoja	Letkuautoja	Koneetkasaautoja	Erikoishuoltoautoja	Sar.kulj. autoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Traktoreita			Yhteensä
<i>Sammutusosasto</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—
Pääpaloasema	2	—	—	—	1	1	1	1	2	1	1	11	1	6
Haagan paloasema	2	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	6	—	5
Käpylän paloasema	2	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	5	—	3
Malmin palovartioasema ...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kallion paloasema	2	2	1	1	1	—	7	1	—	—	—	15	—	3
Herttoniemen palovartio- asema	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
Varalla	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	15
<i>Teknillinen osasto</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—
Yhteensä	14	2	2	3	3	2	9	2	6	4	1	49	1	34

Palolaitoksella oli siis 24 varsinaista sammutusautoa, joista 16 pumpulla varustettua. Näistä oli seitsemässä autossa korkeapainesumupumppu. Pumpulla varustettua autoista oli kolmessa 2 800-, kahdessa 2 500-, kolmessa 2 000- ja yhdessä 1 000 l/min -tehoisen pumppu sekä seitsemässä yhdistetyt 1 500 l/min (8 ik) matalapaine- ja 250 l/min (46 ik) -tehoisen korkeapainepumppu. Edellä mainitut autot oli lisäksi varustettu vaahtosammutuslaitteilla, joiden teho kymmenessä autossa oli 1 000 l/min, yhdessä 1 500 l/min, kolmessa 2 000 l/min, yhdessä 4 000 l/min ja yhdessä 8 000 l/min.

Moottoriruiskuista oli kaasuturbiinipumppu 2 200 l/min -tehoisen, kahdeksan ruiskua 2 000, kuusi 1 500, kolme 1 000, kahdeksan 800, kolme 600 ja kuusi 230 l/min tehoisia.

Ruiskuvene HRV:n pumppujen teho oli yhteensä 8 000 l/min ja veneessä oli lisäksi korkeapainepumppu ja vaahtosammutuslaitteet.

Palolaitoksen kaikkien pumppujen yhteinen teho oli siis 80 430 l/min.

Uutta kumitettua paloletkua hankittiin yhteensä 3 000 m, josta 2 000 m 3":n ja 1 000 m 1 ½":n letkua. Käyttökelvotonta letkua poistettiin 516 m. Letkuvarasto käsitti vuoden lopulla yhteensä 53 967 m, josta 30 230 m 3":n liittimillä varustettua pääjohtoa. Tämän lisäksi oli palolaitoksella korkeapaineletkuja yhteensä 840 m.

Paloilmoituslaitteet ja viestivälineet. Yksityisten auto- maattisia palohälytys- ja sprinklerlaitteita kytkettiin palolaitoksen vastaanottokeskuksiin vuoden aikana 38, ja vuoden lopussa oli niitä kytketty pääpaloaseman keskuksen 100, Kallion keskuksen 48 ja Haagan paloaseman keskuksen 23.

Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, oli kytketty 680 hätäpuhelinta. Lisäksi voitiin hätäpuhelinkeskus hälyttää jokaisesta puhelimesta numerolla 000. Palolaitoksen hälytyskeskuksen hälytysnumero 005 oli yhdistetty Puhelinyhdistyksen keskuksen viidellä johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja palovartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetty toisiinsa suoralla puhelinjohdolla. Kallion paloasemalla sijaitsevan sairaankuljetuskeskuksen hälytysnumero oli 0066.

Radiopuhelinliikennettä varten oli pääpaloaseman hälytyskeskuksessa sammutustoiminnan ja Kallion paloasemalla sairaankuljetustoiminnan radiokeskus, joiden vastaanottimet oli sijoitettu Ilmalan vesitorniin ja lähettimet pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle. Viidessä päivystysautossa, viidessätoista paloautossa ja yhdeksässä ambulanssiautossa sekä yhdessä erikoisautossa ja ruiskuveneessä oli radiopuhelin. Lisäksi oli käytössä 20 kannettavaa radiopuhelinta.

Palopostit ja vedennottopaikat. Kertomusvuoden aikana valmistui 239 uutta vesijohdon palopostia, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 4 758. Kantakaupungissa oli kuusi palokaivoa ja viisi 450 m³:n suuruista sammutus-veisäiliötä. Esikaupunkialueella oli 74 palokaivoa ja 8 vesiallasta.

Sammutus-, sairaankuljetus- ja avunantotoiminta. Hälytystilasto. Palolaitos hälytettiin kertomusvuonna kaikkiaan 1 409 kertaa, joista 846 kertaa tulipalon, 36 kertaa nokipalon ja 39 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 9 kertaa happikojeavustusta varten, 36 kertaa sammakkomiesavun antamista varten ja 315 kertaa vedenpumpusta ym. avunantotyön suorittamista varten. Lisäksi hälytettiin palolaitos 47 kertaa erehdyksestä, 65 kertaa hälytyslaitteissa sattuneen vian johdosta sekä 16 kertaa ilkkivaltaisesti.

Tulipalosta johtuvat hälytykset suoritettiin 575 tapauksessa puhelimitse ja 242 tapauksessa Puhelinyhdistyksen hätäkeskuksen kautta joko hätäpuhelimesta tai muista puhelimista numerolla 000. Tulipalohälytys suoritettiin automaattisella hälytyslaitteella 11 tapauksessa ja suullisesti 18 kertaa.

Tulipalot. Tulipaloja sattui Helsingissä kertomusvuonna kaikkiaan 846, joista tammikuussa 60, helmikuussa 54, maaliskuussa 59, huhtikuussa 58, toukokuussa 103, kesäkuussa 144, heinäkuussa 82, elokuussa 62, syyskuussa 68, lokakuussa 41, marraskuussa 49 ja joulukuussa 66. Tulipaloista sattui 501 klo 6—18 ja 345 klo 18—6 välisenä aikana.

Tulipaloista oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muilla käsisammuttimilla tai paloauton säiliösuihkulla, kaikkiaan 657 eli 77.6 %, keski-kokoisia tulipaloja oli 37 eli 4.4 % ja palonalkuja, jotka oli sammutettu ennen palokunnan saapumista 152 eli 18 %. Suuria tulipaloja ei kertomusvuonna ollut.

Kertomusvuonna sattuneiden tulipalojen jakaantuminen syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan on seuraava:

Sytymispaikka	Sytymisyy																		Yhteensä		
	Viallinen tulsija tai savujohto	Tulijan tai savunhormin liikkakunnemäinen	Tulijasta lentänyt kipinä ym.	Kuuma tuhka tai esine	Salama	Sähkölaitteiden huolimaton käsittely	Muut sähköstä aiheutuvat syöt	Tulenarkojen nesteden huolimaton käsittely	Tulitikkujen huolimaton käsittely	Tupakointi	Putkijohjojen sulattaminen.	Muu tulien huolimaton käsittely	Räjähäys	Itsesytytys	Hitsaus	Tehdas toiminnasta aiheutunut kipinä tai kaasunmuodos tus yms.	Rautatie-, auto- ja höyrylaivalikenne	Lasten tulien käsittely		Tuho- ja murhapolito	Syy tuntematon
Asuinhuone	8	10	4	1	—	8	7	—	—	22	—	17	3	—	13	—	—	1	1	7	102
Asuinrakennus	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	7	14
Auto ym. moottoriajoneuvo	—	—	—	2	—	1	48	4	—	9	—	10	—	20	2	—	—	2	2	4	104
Autotalli	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Eteinen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Halkopino	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	5
Hiilivarasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	6
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6
Hotelli, sairaala ym. yleinen huoneisto	1	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	2	13
Kaatopaikka	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	2	22
Kellari	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	7	—	—	3	—	—	1	2	1	20
Keittiö, keittokomero	—	3	—	—	—	3	3	—	—	11	—	6	—	—	3	—	—	2	2	1	30
Laiva, moottorivene	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	4	—	—	1	—	2	12
Liikehuone	—	—	—	—	—	1	2	—	—	4	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	11
Muuntaja	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Nurmikko, maasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pannuhuone	1	5	4	—	—	—	1	3	—	2	96	41	—	—	—	—	9	51	9	10	218
Parakki	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	18
Rakennustyömaa	5	24	3	—	—	1	4	4	—	4	—	7	1	—	6	—	—	—	—	2	61
Roskakuiilu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Roskalaatikko	—	—	—	6	—	—	—	—	—	10	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	20
Sauna	1	3	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	9
Silta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5
Tehdaslaitos	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	1	19
Työhuone	7	6	4	—	—	1	1	3	—	1	—	6	1	4	3	—	—	—	—	7	44
Ullakko	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	1	5	15
Vaja tai ulkorakennus	—	3	—	—	1	1	1	—	—	4	—	9	—	1	—	—	—	6	2	3	31
Varasto	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	—	2	2	6	4	—	—	2	2	4	29
Yhteensä	25	56	15	22	6	19	85	17	2	188	2	123	11	48	48	17	9	70	22	61	846

Palovahingot. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 100 867 990 mk ja kiinteän omaisuuden arvo oli 415 024 699.50 mk eli yhteensä 515 892 689.50 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 1 424 732.63 mk:aan ja kiinteimistön osalta 1 579 375.26 mk:aan eli yhteensä 3 004 107.89 mk:aan, joka oli 0.6 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit v. 1954—1963 olivat seuraavat:

1954	0.6	1957	0.7	1960	0.6
1955	0.5	1958	1.2	1961	0.6
1956	1.0	1959	0.7	1962	0.4

Kertomusvuonna sattuneissa tulipaloissa kuoli 19 ihmistä sekä tuhoutui 8 rakennusta kokonaan ja 24 osittain.

Avunanto- ja pelastustyöt. Avunanto- ja pelastustöitä suoritettiin kertomusvuonna 363 tapauksessa. Tuuletusta suoritettiin savu- tai kaasuvaaran takia 39 kertaa ja happikojeita lainattiin 9 kertaa. Tämän lisäksi suoritettiin vedenpumppeusta ja annettiin tikapuu- tai muuta avustusta sekä lainattiin kalustoa 315 kertaa.

Palolaitoksen sammakkomiehet hälytettiin sukellustehtäviä varten 36 kertaa, joista kuitenkin 15 tapauksessa ei ollut sukellustoimintaa. Toiminta koski hukuttavan pelastamista tai hukkuneen etsimistä.

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 15 728 kertaa, joista 11 554 kertaa sairaiden ja 4 174 kertaa tapaturmaisesti yleisellä paikalla loukkaantuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut v. 1962 olivat 15 498, 12 142 ja 3 356. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 44 eli 2 enemmän kuin edellisellä vuonna.

Kuljetukset jakaantuivat eri kuukausille seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	1 230	280	1 510
Helmikuu	1 056	238	1 294
Maaliskuu	1 060	301	1 361
Huhtikuu	938	360	1 298
Toukokuu	931	381	1 312
Kesäkuu	855	411	1 266
Heinäkuu	872	367	1 239
Elokuu	1 001	389	1 390
Syyskuu.....	860	407	1 267
Lokakuu	973	388	1 361
Marraskuu	822	309	1 131
Joulukuu	956	343	1 299
Yhteensä	11 554	4 174	15 728

Kuljetusmatkojen pituus oli 194 208 km eli keskimäärin 12.03 km kuljetusta kohti.

Palonehkäisytoiminta

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa oli viikottain mukana palotarkastaja tai apulaispalotarkastaja, minkä ohessa erikoistapauksissa palolaitoksen puolesta toimitettiin piirustusten seikkaperäinen ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palolaitoksen edustaja mukana. Lisäksi suoritettiin tarkastuksia uudisrakennustyömailla.

Palotarkastukset ja valistustoiminta. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna II:n, IX:n, X:n ja XII nuohouspiirin alueella 7.1.—30.5. Tarkastusten johdosta annettiin 327 korjausmääräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastusten johdosta ilmoitettiin yhdestä laiminlyönnistä poliisiviranomaisille ja kolmesta maistraatille.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin palonehkäisyyden liittyvissä asioissa maistraatille 102, kaupunginhallitukselle 9, kaasulaitokselle 54 ja muille viranomaisille ja yksityisille 97.

Tämän lisäksi suoritettiin 1 781 pyydettyä palotarkastusta sekä annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Palomestarit suorittivat a.o. palopiireissään järjestystarkastuksia.

Palopäälystö- ja alipäälystö piti vuoden aikana sairaaloissa ja teollisuus- ym. laitoksissa sekä opintopäivillä, kursseilla ja Valtion palokoulussa oppitunteja ja valistustilaisuuksia palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä asioista.

Nuohous

Kertomusvuoden alusta lukien oli nuohouspiirien lukumäärä 14. Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopulla 78, joista 14 piirinuohoojaa, 14 etumiestä, 49 nuohoojaa ja 1 oppilas.

Yleinen nuohous suoritettiin jokaisessa piirissä 12 kertaa ja erikoiskohteiden nuohous palojärjestyksen mukaisesti. Piirinuohoojat osallistuivat nuohouspiireissään yleiseen palotarkastukseen, johon kuului yhteensä 171 tarkastuspäivää eli keskimäärin 34 päivää piiriä kohti. Lisäksi suorittivat piirinuohoojat 2 943 muuta tarkastusta sekä kukin vuorollaan nokipalopäivystystä.

Palotarkastaja on tarkastanut jokaisen piirin nuohoustyökirjan kerran kuukaudessa.

Kertomusvuonna sattui 36 nokipaloa ja niiden lukumäärä on viimeisenä kymmenvuotiskautena ollut seuraava:

1954	48	1956	58	1958	55	1960	40	1962	22
1955	40	1957	39	1959	28	1961	26	1963	22

Menot ja tulot

Palolaitoksen menot olivat toimintavuonna yhteensä n. 4.95 mmk. Palkkamenojen osuus oli n. 3.78 mmk ja kalustohankinnat n. 247 000 mk. Määrärahoja siirrettiin käytettäväksi seuraavana vuonna yhteensä 101 283.14 mk. Menojen nousu edelliseen vuoteen verrattuna oli n. 400 000 mk, mikä lähinnä johtui palkankorotuksista.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (-) mk
Palkkiot	6 350	4 494.00	+ 1 856.00
Vakinaiset viranhaltijat	2 460 900	2 521 333.64	—60 433.64
Tilapäiset viranhaltijat	87 868	92 780.86	— 4 912.86
Sunnuntai- ja ylityö sekä päivystyskorvaukset	542 000	572 470.66	—30 470.66
Sairauslomansijaiset	30 000	27 442.26	+ 2 557.74
Muut palkkamenot	44 000	39 312.50	+ 4 687.50
Vuosilomakustannukset	136 900	136 527.80	+ 372.20
Työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkkamenot	206 500	210 906.35	— 4 406.35
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	176 100	180 048.93	— 3 948.93
Työttömyysvakuutusmaksut	8 805	7 255.35	+ 1 549.65
Tapaturmavakuutusmaksut	35 080	9 015.48	+26 064.52
Tilitysvuokra	13 812	13 812.00	—
Muut huoneistomenot	150 000	121 606.94	+28 393.06
Kaluston hankinta	180 000	139 302.47	+40 697.53
Kaluston kunnossapito	75 000	80 962.22	— 5 962.22
Kaluston hankinta väestönsuojelutarkoituksiin	160 000	108 157.37	+51 842.63
Painatus ja sidonta	3 000	2 947.50	+ 52.50
Tarverahat	19 500	18 552.76	+ 947.24
Vaatteiden pesu	7 700	7 684.08	+ 15.92
Lääkintähuolto	2 500	1 883.46	+ 616.54
Autojen käyttömenot	65 375	54 017.30	+11 357.70
Vakuutusmaksut	10 000	8 026.84	+ 1 973.16
Alueiden puhtaanapito	20 000	16 176.27	+ 3 823.73
Yleisten laitteiden kunnossapito	5 000	3 768.75	+ 1 231.25
Rakennusten vuosikorjaukset	70 000	69 566.61	+ 433.39
Kiinteän käyttöomaisuuden korot	250 050	250 050.00	—
Kiinteän käyttöomaisuuden poistot	70 062	70 062.00	—
Yhteensä	4 836 502	4 768 164.40	+68 337.60

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 6 000 mk, Esikau-punkien vapaaehtoisille palokunnille 60 000 mk, vapaaehtoisten palokuntien kilpailutoiminnan tukemiseen 1 269.84 mk ja Vakainaisten Palomiesten Osuusruokalalle 4 000 mk eli avustuksia yhteensä 71 269.84 mk. Palolaitoksen rakennusten perusrannuksiin käytettiin yhteensä 40 735.79 mk.

Tulot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 30 000 mk:lla. Sairaalavirasto korvasi palolaitokselle sairaankuljetustoiminnan nettomenot 311 059.97 mk:lla. Varsinaisista sairaankuljetusmaksuista kertyi tuloja 66 262.40 mk, luontoisetukorvauksista 19 856.10 mk, vuokrista 71 191 mk ja avunantotöistä 39 592.46 mk. Kaikkiaan nousivat tulot yhteensä 507 961.93 mk:aan.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 5 450.44 mk ja tuloja kertyi 8 133.94 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin tuloista 20 % eli 1 600 mk pääomaan, joka vuoden lopulla nousi 27 962.68 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla lisäksi 2 887.51 mk. Edellä mainittuun summaan sisältyy Pohjoismaiden Yhdyspankin 1 000 mk:n lahjoitus.

Gösta Waseniuksen rahaston korkotulot olivat 566.15 mk ja pääoman indeksihyvitys oli 24.12 mk. Rahastolla ei ollut vuoden aikana menoja. Vuoden lopulla siirrettiin käyttövaroista 700 mk pääomaan, joka silloin nousi 5 511.34 mk:aan. Käyttövaroja jäi seuraavaksi vuodeksi 808.60 mk.

Vakuutusyhtiöiden palolaitoksen 100-vuotispäivänä tekemästä 10 000 mk:n suuruisesta lahjoituksesta perustetusta stipendirahastosta jaettiin vuoden aikana kaksi stipendiä yhteismäärältään 1 100 mk. Rahaston korkotulot ja indeksihyvitys olivat v. 1963 yhteensä 1 038.49 mk, joten rahaston varat vuoden lopulla olivat 10 946.29 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvina varapalokuntina toimi 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen toimiva miesvahvuus oli 613 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 3, paloautoja kiintopumppuineen 19, moottoriruiskuja 17, vesisäiliöitä 20, joiden yhteinen tilavuus oli 26 000 l, 3":n letkua 3 060 m, 2":n letkua 1 505 m ja 1½":n letkua 2 880 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta ja yksi laitospalokunta.

Varapalokuntien tulipalotoiminta oli kertomusvuonna seuraava:

Varapalokunta	Hälytysten luku		Yhteensä
	Kaupunki- alueella	Kaupunki- alueen ulko- puolella	
Helsingin VPK	3	1	4
Degerön »	11	1	12
Haagan »	2	—	2
Karjalaisten »	1	—	1
Kaarelan »	—	—	—
Lauttasaaren »	—	—	—
Malmin »	7	4	11
Marjaniemen »	3	1	4
Munkkiniemen »	3	—	3
Oulunkylän »	19	—	19
Pakinkylän »	7	—	7
Pitäjänmäen »	6	1	7
Puistolän »	28	1	29
Pukinmäen »	28	—	28
Tapanilan »	—	—	—
Vanhan Käpylän »	4	—	4
Vartiokylän-Mellunkylän »	13	—	13
Yhteensä	135	9	144